

NOTĂ: Versiunea în limba originală a acestei pagini [LV](#) a fost modificată recent. Versiunea lingvistică pe care o consultați acum este în lucru la traducătorii noștri.

Pagina este deja disponibilă în următoarele limbi.

Swipe to change

letonă

Care este instanța competentă

Letonia

1 Ar trebui să mă adresez unei instanțe de drept comun sau unei instanțe specializate (de exemplu unei instanțe cu competențe în materie de litigii de muncă)?

Codul de procedură civilă garantează că orice persoană fizică sau juridică are dreptul la protecția judiciară a drepturilor sale civile, în cazul în care i se încalcă sau i se contestă drepturile, precum și la protecția judiciară a oricărui interes garantat prin lege. De regulă, toate litigiile civile sunt soluționate de instanțe, în conformitate cu procedurile instanțelor de drept comun. În situații excepționale și numai în cazurile prevăzute prin lege, litigiile civile pot fi soluționate prin alte proceduri extrajudiciare. În cazul în care legea prevede astfel, o instanță soluționează, de asemenea, acțiuni care nu sunt de natură civilă, intentate de persoane fizice și juridice. Cu toate acestea, în orice situație, o instanță sau un judecător desemnează autoritatea competentă pentru soluționarea litigiului. În cazul în care o instanță sau un judecător stabilesc că un anumit litigiu nu intră în competența unei instanțe, decizia emisă în acest sens indică organismul competent pentru soluționarea litigiului.

În Letonia nu există instanțe specializate care să judece anumite categorii de cauze. Cu toate acestea, există o serie de excepții de la normele generale privind competența, care precizează gradul de jurisdicție al instanței care se pronunță asupra fondului cauzei.

2 În cazul în care instanțele de drept comun sunt competente în materie (respectiv acestea sunt instanțele care sunt responsabile de soluționarea unor astfel de cauze) cum pot ști cărei instanțe anume trebuie să mă adresez?

Cauzele civile sunt judecate pe fond de instanța de prim grad de jurisdicție în a cărei rază teritorială se află locul relevant; anumite cauze prevăzute prin lege trebuie să fie judecate de o instanță regională.

2.1 Există o diferență între instanțele de drept comun „inferioare” și „superioare” (de exemplu instanțe districtuale considerate instanțe inferioare și instanțe regionale considerate instanțe superioare) și, dacă există, care este instanța competentă pentru soluționarea cauzei mele?

Fondul unei cauze nu poate fi examinat de o instanță cu grad de jurisdicție superior înainte ca respectiva cauză să fie soluționată de o instanță cu grad de jurisdicție inferior. Pentru cauzele civile, instanța de prim grad de jurisdicție este instanța districtuală ori municipală [*rajona (pilsētas) tiesa*] sau instanța regională [*apgabaltiesa*] în a cărei competență se încadrează cauza respectivă. În cadrul procedurii civile, cauzele sunt examinate pe fond de instanța competentă material și teritorial.

Dacă o cauză intră în sfera de competență a instanțelor, de regulă aceasta este judecată de o instanță districtuală sau municipală, însă există cazuri prevăzute prin lege în care este competentă instanța regională. Următoarele cauze sunt judecate în primă instanță de instanța regională:

litigii privind drepturi de proprietate asupra bunurilor imobile, cu excepția partajului bunurilor deținute în comun de către soți;

cauze privind protejerea drepturilor asupra brevetelor, asupra mărcilor și asupra indicațiilor de origine geografică;

cauze privind insolvența și lichidarea instituțiilor de credit.

În situația în care într-o cauză se formulează mai multe cereri, iar unele cereri intră în competența instanței districtuale sau municipale și altele intră în competența instanței regionale, sau în cazul în care o cerere reconvențională care este de competența unei instanțe regionale a fost prezentată unei instanțe districtuale sau municipale, cauza respectivă este judecată de instanța regională.

Cauzele civile care implică secrete de serviciu sunt de competența instanței regionale din Riga (*Rīgas apgabaltiesa*) ca instanță de prim grad de jurisdicție.

2.2 Competența teritorială (instanța din orașul A sau din orașul B este instanța competentă în ceea ce privește cauza mea?)

Cauzele civile sunt soluționate în primă instanță de instanțe de diferite niveluri, în funcție de competența materială: cauzele sunt clasificate în funcție de categoria și natura cererii. Cu toate acestea, inclusiv în acest caz, instanțele de același nivel au propria lor rază de competență teritorială.

2.2.1 Regula în materie de competență teritorială

Procedurile generale privind competența teritorială prevăd că o acțiune împotriva unei persoane fizice trebuie să fie înaintată instanței în a cărei rază teritorială se află domiciliul declarat al persoanei respective (articolul 26 din Codul de procedură civilă). O acțiune îndreptată împotriva unei persoane juridice trebuie să fie înaintată instanței competente în a cărei rază teritorială se află sediul persoanei juridice respective. Prin urmare, instanța de fond se stabilește pe baza competenței materiale și pe baza normelor privind competența teritorială.

2.2.2 Reglementări particulare

Codul de procedură civilă prevede, de asemenea, excepții de la normele privind competența teritorială în cauzele civile, conform cărora reclamantul poate alege fie să intenteze o acțiune în conformitate cu normele generale privind competența teritorială, și anume să se adreseze instanței de la domiciliul declarat al pârâtului sau de la sediul acestuia, fie să aducă acțiunea în fața unei alte instanțe de prim grad de jurisdicție, de același nivel, pe care legislația o desemnează drept instanță alternativă.

2.2.2.1 Când pot alege între instanța din raza teritorială în care pârâtul își are domiciliul (instanța determinată prin aplicarea regulii de bază) și o altă instanță?

O acțiune îndreptată împotriva unui pârât care nu are un domiciliu declarat este prezentată în fața instanței corespunzătoare reședinței *de facto* a pârâtului.

În cazul în care nu se cunoaște reședința *de facto* a pârâtului sau în cazul în care pârâtul nu își are reședința obișnuită în Letonia, acțiunea este prezentată în fața instanței competente de la

locul în care se află un bun imobil aparținând pârâtului sau în care se află ultima reședință cunoscută a acestuia.

În anumite cazuri prevăzute prin lege, reclamantul dispune de anumite drepturi de a alege să intenteze o acțiune fie în fața instanței corespunzătoare domiciliului declarat sau sediului pârâtului, fie în fața unei alte instanțe.

2.2.2.2 Când am obligația să aleg o instanță diferită de cea din raza teritorială în care pârâtul își are domiciliul (instanță determinată prin aplicarea regulii de bază)?

Normele privind alegerea instanței de către reclamant sunt prevăzute în articolul 28 din Codul de procedură civilă, care prezintă o listă detaliată a tipurilor de cauze și a instanțelor alternative în fața cărora poate fi prezentată o acțiune:

acțiunile privind activitățile unei filiale sau ale unei reprezentanțe a unei persoane juridice pot fi prezentate, de asemenea, în fața instanței de la sediul social al întreprinderii de care aparține filiala sau reprezentanța.

acțiunile introduse în vederea recuperării sumelor aferente întreținerii pentru copii sau părinți sau în vederea stabilirii paternității pot fi prezentate, de asemenea, în fața instanței de la domiciliul declarat al reclamantului.

acțiunile privind vătămarea corporală (articolele 2347-2353 din Codul civil) care a avut drept consecință un handicap, alte probleme de sănătate sau decesul persoanei în cauză pot fi prezentate, de asemenea, în fața instanței de la domiciliul declarat al reclamantului sau în fața instanței în a cărei rază teritorială se află locul unde s-a săvârșit vătămarea corporală.

acțiunile privind deteriorarea bunurilor unei persoane fizice sau juridice pot fi prezentate, de asemenea, în fața instanței în a cărei rază teritorială se află locul unde s-a săvârșit deteriorarea bunului.

acțiunile privind restituirea bunurilor sau obținerea de despăgubiri pentru valoarea acestora pot fi prezentate, de asemenea, în fața instanței de la domiciliul declarat al reclamantului.

acțiunile având ca obiect litigii maritime pot fi prezentate, de asemenea, în fața instanței în a cărei rază teritorială se află locul unde a fost sechestrată nava pârâtului.

acțiunile îndreptate împotriva mai multor pârâți care locuiesc sau se află în locuri diferite pot fi prezentate în fața instanței de la domiciliul sau sediul unuia dintre pârâți.

acțiunile de divorț sau de anulare a căsătoriei pot fi prezentate în fața instanței de la domiciliul declarat al reclamantului în următoarele situații: minorii locuiesc cu reclamantul;

pârâtul execută o pedeapsă cu închisoarea;

pârâtul are domiciliu necunoscut sau locuiește în străinătate.

acțiunile care izvorăsc dintr-un raport de muncă pot fi prezentate, de asemenea, în fața instanței de la domiciliul declarat sau de la locul de muncă al reclamantului.

În cazul în care, în situațiile menționate anterior, reclamantul nu are un domiciliu declarat, acțiunea poate fi prezentată în fața instanței de la domiciliul *de facto* al reclamantului.

De asemenea, există norme de competență exclusivă în cauzele civile, care prevalează nu numai asupra normelor generale de competență teritorială, ci și asupra tuturor celorlalte forme de competență teritorială. Competența este determinată de tipul de acțiune în următoarele cazuri:

Acțiunile privind drepturile de posesie sau orice alte drepturi de proprietate legate de bunuri imobiliare ori elemente asociate acestora sau acțiunile privind înregistrarea unor astfel de drepturi în registrul funciar sau ștergerea unor astfel de drepturi și eliminarea bunului din registrul de cadastru trebuie să fie introduse în fața instanței în a cărei rază teritorială este situat bunul respectiv.

În cazul în care se intenționează o acțiune împotriva patrimoniului succesoral al unei persoane decedate și dacă nu se cunosc moștenitorii sau aceștia nu au acceptat moștenirea, este competentă pentru judecarea acțiunii instanța de la domiciliul declarat sau de la domiciliul *de facto* al persoanei decedate; în cazul în care domiciliul declarat sau domiciliul *de facto* al persoanei decedate nu se află în Letonia sau nu este cunoscut, este competentă pentru judecarea acțiunii instanța în a cărei rază teritorială se găsește, parțial sau integral, patrimoniul succesoral.

Competența exclusivă poate fi specificată, de asemenea, în alte acte legislative.

Dispozițiile prezentate în cele ce urmează se aplică, de asemenea, în cauze care fac obiectul unor proceduri judiciare speciale:

Cererile de aprobare a unei adopții trebuie să fie prezentate instanței de la domiciliul declarat al adoptatorului sau, în lipsa acestuia, instanței de la domiciliul *de facto* al adoptatorului; cererile de anulare a unei adopții trebuie să fie prezentate instanței de la domiciliul declarat al solicitantului sau, în lipsa acestuia, instanței de la domiciliul *de facto* al solicitantului.

Cererile de aprobare a unei adopții formulate de un cetățean străin sau de o persoană care locuiește într-un alt stat trebuie să fie prezentate instanței de la domiciliul declarat al persoanei adoptate, însă, dacă aceasta din urmă se află în îngrijire extrafamilială, cererea trebuie să fie prezentată instanței în a cărei rază teritorială se află locul unde se oferă îngrijirea extrafamilială [articolul 259 alineatul (2) din Codul de procedură civilă].

Cererile de limitare a capacității de acțiune a unei persoane din cauza unei afecțiuni psihice sau a unei alte afecțiuni medicale trebuie să fie prezentate instanței de la domiciliul declarat al persoanei în cauză sau, în lipsa acestuia, instanței de la domiciliul *de facto* al persoanei; în cazul în care persoana a fost internată într-o instituție medicală, cererea trebuie să fie înaintată instanței în a cărei rază de competență teritorială se află instituția medicală (articolul 264 din Codul de procedură civilă)

cererile de limitare a capacității de acțiune și de instituire a unei tutele pentru o persoană din cauza stilului de viață imoral sau risipitor al acesteia sau din cauza consumului excesiv de alcool sau de alte substanțe psihotrope trebuie să fie prezentate instanței de la domiciliul declarat al persoanei în cauză sau, în lipsa acestuia, instanței de la domiciliul *de facto* al persoanei (articolul 271 din Codul de procedură civilă);

acțiunile referitoare la tutela asupra bunurilor unei persoane absente sau dispărute trebuie să fie soluționate de instanța de la ultimul domiciliu al persoanei în cauză (articolul 278 din Codul de procedură civilă);

cererile de declarare a decesului unei persoane dispărute trebuie să fie prezentate instanței de la ultimul domiciliu al persoanei în cauză (articolul 282 din Codul de procedură civilă);

cererile de constatare a unor fapte cu relevanță juridică de către o instanță trebuie să fie prezentate instanței de la domiciliul declarat al solicitantului sau, în lipsa acestuia, instanței de la domiciliul *de facto* al solicitantului (articolul 290 din Codul de procedură civilă);

cererile de stingere a drepturilor asupra unui bun imobil trebuie să fie prezentate instanței în a cărei rază teritorială se află bunul respectiv; cererile de stingere a oricăror alte drepturi trebuie să fie prezentate instanței de la domiciliul declarat al solicitantului sau, în lipsa acestuia, instanței de la domiciliul *de facto* al solicitantului, sau, în cazul unei persoane juridice, instanței de la sediul social al acesteia, cu excepția cazului în care legea prevede altfel [articolul 294 alineatul (2) din Codul de procedură civilă];

cererile de anulare a unui document pierdut, furat sau distrus și de reînnoire a drepturilor conferite de acesta trebuie să fie prezentate instanței de la locul plății indicat în document sau, în cazul în care nu se cunoaște locul plății, instanței de la domiciliul declarat al debitorului sau, în lipsa acestuia, instanței de la domiciliul *de facto* al debitorului sau, în cazul unei persoane juridice, instanței de la sediul social al acesteia; dacă nu se cunoaște nici domiciliul *de facto* sau sediul social al debitorului, cererea trebuie să fie prezentată instanței în a cărei rază teritorială se află locul unde a fost emis documentul (articolul 299 din Codul de procedură civilă);

cererile de redobândire a unui bun imobil trebuie să fie înaintate instanței în a cărei rază teritorială se află bunul imobil în cauză (articolul 336 din Codul de procedură civilă);

cererile privind instituirea unor măsuri de garantare a unei creanțe trebuie să fie soluționate de instanța de la sediul social al debitorului (articolul 341.1 din Codul de procedură civilă).

Cauzele privind insolvența unei persoane juridice sunt de competența instanței de la sediul social al debitorului. Competența de a deschide procedura de

insolvență în temeiul articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului aparține instanței în a cărei rază teritorială se află locul unde se găsește centrul intereselor principale ale debitorului. Cu toate acestea, în cazul în care procedura de insolvență este inițiată în temeiul articolului 3 alineatul (2) din regulamentul menționat, cauza este judecată de instanța în a cărei rază teritorială se află locul unde debitorul are un „sediul” în sensul articolului 2 litera (h) din regulamentul (articolul 363.1 din Codul de procedură civilă).

Cauzele privind insolvența unei persoane fizice trebuie să fie judecate de instanța de la domiciliul declarat al debitorului sau, dacă aceasta nu se aplică, de la domiciliul *de facto* al debitorului. Pentru deschiderea procedurii de insolvență în temeiul articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului, competența aparține instanței în a cărei rază teritorială se află locul unde se găsește centrul intereselor principale ale debitorului. Cu toate acestea, dacă procedura de insolvență este deschisă în temeiul articolului 3 alineatul (2) din regulamentul, cauza este judecată de instanța în a cărei rază teritorială se află locul unde debitorul are un „sediul” în sensul articolului 2 litera (h) din regulamentul (articolul 363.22 din Codul de procedură civilă).

Cauzele privind insolvența sau lichidarea instituțiilor de credit sunt judecate de instanța de la sediul social al instituției de credit în cauză (articolul 364 din Codul de procedură civilă).

Un angajator poate depune o cerere de declarare a unei greve sau a unei notificări de grevă ca fiind ilegală în temeiul motivelor prevăzute în Legea privind grevele și în conformitate cu procedura stabilită în legea respectivă: cererea de declarare a unei greve sau a unei notificări de grevă ca fiind ilegală trebuie să fie înaintată instanței în a cărei rază teritorială se află locul unde urmează să aibă loc greva (articolul 390 din Codul de procedură civilă).

Reprezentanții angajaților pot să depună o cerere de declarare a închiderii unei întreprinderi sau a notificării de închidere a întreprinderii ca fiind ilegală în temeiul motivelor prezentate în Legea privind conflictele de muncă și în conformitate cu procedura prevăzută în legea respectivă: cererea de declarare a închiderii unei întreprinderi sau a notificării de închidere a întreprinderii ca fiind ilegală trebuie să fie înaintată instanței în a cărei rază teritorială se află locul unde urmează să aibă loc închiderea întreprinderii respective (articolul 394.1 din Codul de procedură civilă).

Cauzele privind executarea necontestată a obligațiilor (*saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana*):

Cererile de vânzare benevolă la licitație a unui bun imobil prin intermediul instanței trebuie să fie înaintate instanței districtuale sau municipale în a cărei rază teritorială se află bunul imobil în cauză (articolul 395 din Codul de procedură civilă).

Cererile de executare necontestată a obligațiilor monetare sau de restituire a bunurilor mobile sau de executare necontestată a obligațiilor în cadrul contractelor garantate printr-un gaj comercial trebuie să fie prezentate Oficiului registrului funciar de pe lângă instanța districtuală sau municipală de la domiciliul declarat al debitorului sau, dacă aceasta nu se aplică, instanței de la domiciliul *de facto* al debitorului [articolul 403 alineatul (1) din Codul de procedură civilă].

Cererile de executare necontestată în temeiul unor documente de gajare a unui bun imobil sau de executare necontestată a unei obligații de eliberare sau de restituire a unui bun imobil închiriat sau deținut în regim de leasing trebuie să fie prezentate la Oficiul registrului funciar de pe lângă instanța districtuală sau municipală în a cărei rază teritorială se află bunul imobil. În cazul în care o obligație este garantată cu mai multe bunuri imobile și cererile ar fi de competența Oficiilor registrului funciar de pe lângă mai multe instanțe districtuale și municipale diferite, cererea trebuie să fie soluționată de Oficiul registrului funciar de pe lângă instanța districtuală sau municipală în a cărei rază teritorială se află unul dintre bunurile imobile în cauză, la alegerea solicitantului [articolul 403 alineatul (2) din Codul de procedură civilă].

Cererile de executare necontestată bazate pe obligația legată de ipotecă asupra unei nave trebuie să fie depuse la Biroul registrului funciar de pe lângă instanța districtuală sau municipală în a cărei rază teritorială se află locul unde s-a înregistrat obligația legată de ipoteca asupra navei [articolul 403 alineatul (3) din Codul de procedură civilă].

Cauzele privind executarea obligațiilor la notificarea instanței (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*):

Cererile de executare a obligațiilor la notificarea instanței se depun la Biroul registrului funciar de pe lângă instanța districtuală sau municipală de la domiciliul declarat al debitorului sau, în lipsa acestuia, de la domiciliul *de facto* sau de la sediul debitorului (articolul 406.2 din Codul de procedură civilă).

2.2.2.3 Pot părțile însele să atribuie competență unei instanțe care altfel nu ar fi competentă?

Da, există această posibilitate: legislația letonă permite părților să aleagă de comun acord instanța competentă din punct de vedere teritorial pentru judecarea cauzei lor. La încheierea unui contract, părțile pot să specifice instanța de prim grad de jurisdicție care va soluționa eventualele litigii viitoare legate de contract sau de îndeplinirea clauzelor acestuia. Acestea nu pot interveni în ceea ce privește competența materială asupra unui litigiu, mai precis asupra gradului de jurisdicție al instanței care trebuie să judece cauza în primă instanță (articolul 25 din Codul de procedură civilă); acestea nu pot nici să modifice competența exclusivă (articolul 29 din Codul de procedură civilă). Atribuirea competenței prin acord face obiectul a două restricții:

Alegerea instanței competente este posibilă numai pentru litigiile contractuale.

Este necesar să se ajungă la un acord privind stabilirea instanței competente în momentul încheierii contractului și trebuie să se indice în mod specific instanța care va soluționa un eventual litigiu în primă instanță. La încheierea contractului, părțile nu pot anticipa valoarea eventualului litigiu, prin urmare, în contract trebuie să se prevadă o instanță de prim grad de jurisdicție alternativă: trebuie să se indice atât o instanță districtuală sau municipală specifică, cât și o instanță regională specifică, în fața cărora părțile vor putea prezenta orice litigiu, în funcție de valoarea creanței.

3 În cazul în care o cauză este de competența unei instanțe specializate, cum pot afla cărei instanțe trebuie să mă adresez?

Conform dreptului leton, instanțele de competență generală soluționează atât cauze civile, cât și cauze penale. În Letonia nu există instanțe specializate, de exemplu instanțe de dreptul familiei sau judecători specializați în anumite domenii de drept, ca în alte țări.

Astfel cum s-a explicat mai sus, fondul unei cauze civile este judecat de o instanță de prim grad de jurisdicție și poate fi examinat de o instanță de grad de jurisdicție superior numai după ce a fost soluționat de instanța de grad de jurisdicție inferior. Instanța de prim grad de jurisdicție pentru cauzele civile este instanța districtuală sau instanța municipală competentă pentru cauza respectivă. De regulă, toate litigiile civile sunt de competența instanțelor, care le soluționează în conformitate cu procedurile instanțelor de drept comun.

Ultima actualizare: 07/02/2019

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.